

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

	<i>Vår dato</i>	<i>Vår referanse</i>
	17.01.2017	2016/6999
<i>Saksbehandler, innvalgstelefon</i>	<i>Arkivnr.</i>	<i>Deres referanse</i>
Hanne Kristin Bratlie, 62 55 10 72	755	16/2701

Høring - Endringer i vergemålsloven mv. - taushetsplikt og bevisføring fra oppnevnte verger

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets brev 19.10.2016 vedlagt høringsnotat om endringer i vergemålsloven mv. – taushetsplikt og bevisføring fra oppnevnte verger. Fylkesmannen i Hedmark støtter i all hovedsak forslagene til endringer, men har noen bemerkninger til forslaget om å innføre straffesanksjonering av brudd på taushetsplikten for faste verger. Fylkesmannen har følgende innspill og kommentarer:

Forslaget om å gi særlige regler i tvisteloven og straffeprosessloven om føring av bevis som er omfattet av den lovbestemte taushetsplikten for oppnevnte verger

Utgangspunktet etter tvisteloven og straffeprosessloven er at man har plikt til å forklare seg som vitne overfor retten med mindre det gjelder særlige unntak, jf. straffeprosessloven § 21-5 og straffeprosessloven § 108. Særlige regler om bevisforbud gjelder blant annet for opplysninger undergitt lovbestemt taushetsplikt. Taushetsplikten må i utgangspunktet følge av «tjeneste eller arbeid for stat eller kommune». Særlige regler om bevisforbud gjelder også for betroelser til særlige yrkesutøvere, jf. tvisteloven § 22-5 første ledd og straffeprosessloven § 119. Det har vært reist spørsmål om hvilken betydning taushetsplikten har for rettens adgang til å ta imot bevis fra oppnevnte verger i saker for domstolene.

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår å innføre særlige regler i tvisteloven og straffeprosessloven om føring av bevis som er omfattet av den lovbestemte taushetsplikten for oppnevnte verger i tvisteloven § 223 a og straffeloven § 118. Det foreslås at retten som hovedregel ikke kan ta imot bevis fra oppnevnte verger om noe som er omfattet av deres taushetsplikt etter vergemålsloven § 46. Fylkesmannen støtter forslaget.

<i>Postadresse:</i>	<i>Kontoradresse:</i>	<i>Telefon Statens hus:</i>	<i>Telefaks:</i>	<i>Org.nr.:</i> 974 761 645
Postboks 4034	Parkgt 36			
2306 Hamar	2317 Hamar	Sentralbord: 62 55 10 00	62 55 10 31	Banknr. 7694.05.01675

Departementet begrunner forslaget med formålet og de hensyn som ligger bak vergemålsordningen. Fylkesmannen er enig i departementets vurdering av at det er viktig å legge til rette for at personer med verge kan ha et tillitsfullt og fortrolig forhold til vergen.

Hvis et samtykke fra personen under vergemål gis, kan ikke vergen nekte å fremlegge opplysningene eller bevisene.

Fylkesmannen støtter også forslaget om at mindreårige og PMV bør gis bistand til å ivareta sine interesser i spørsmålet om bevis bør føres, der de ikke selv er i stand til å ta stilling til spørsmålet. Videre er vi enige i at beslutningen bør tilligge retten domstolen og at den treffes som kjennelse slik at det er mulig å få avgjørelsen overprøvet.

Departementet viser til at vilkåret i lovforslaget om at personen med verge ikke er i stand til å forstå hva et samtykke innebærer, er formulert med samme ordlyd som i vergemålsloven § 20 annet ledd første punktum. Retten skal på selvstendig grunnlag vurdere personens samtykkekompetanse. Fylkesmannen forutsetter at det ved denne vurderingen blant annet innhentes uttalelse fra lege og/eller sakkyndig. Videre legger vi til grunn at der det er tvil om samtykkekompetansen, bør retten ha en samtale med personen, slik ordningen er etter vergemålsloven.

Fylkesmannen slutter seg videre til de avveininger departementet foretar i forhold til saker om fratakelse av rettslig handleevne. Vi legger til grunn at samtykke fra personen med verge også her bør være avgjørende. Videre legger vi til grunn at beslutningen om bevis skal føres eller ikke føres, er en avgjørelse som skal tilligge domstolen der personen selv ikke er i stand til å samtykke.

Forslaget om å justere i vergemålslovens særskilte unntak fra oppnevnte vergers og vergemålsmyndighetens taushetsplikt

Det følger av vergemålsloven § 46 annet ledd at opplysningen om at en person er satt under vergemål ikke er underlagt taushetsplikt. Det samme gjelder opplysningen om at vedkommende er oppnevnt som verge, og rammene for vergeoppdraget.

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår en endring av bestemmelsen slik at vergen bare kan gjøre andre kjent med disse opplysningene i den utstrekning det er nødvendig av hensyn til personen selv, eller for å sikre at vergen kan utføre sitt oppdrag på en god måte.

Fylkesmannen slutter seg til forslaget om at unntaket fra taushetsplikten ikke bør gå lenger enn det hensynene som begrunner unntaket tilsier. Opplysningen om at det er oppnevnt verge for en person og ikke minst rammene for oppdraget kan røpe sensitive opplysninger, for eksempel at vergen har i mandat å uttale seg i sak som gjelder bruk av tvang og makt etter helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9.

Det bør derfor i forlengelsen av den foreslåtte endringen tydeliggjøres hvordan fylkesmennene bør utforme vergefullmakten, slik at hensynet bak regelen blir ivaretatt. Kanskje bør det utferdiges flere vergefullmakter som gjelder en og samme person, slik at fullmaktene er mer rettet mot bestemte tredjemenn.

Forslaget om å innføre straffesanksjonering av brudd på taushetsplikten for faste verger

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår videre å innføre straffesanksjonering av brudd på taushetsplikten for faste verger. Forslaget har sammenheng med ikrafttredelsen av ny straffelov av 2005 som innehar en bestemmelse i § 209 om at «den som røper opplysning som han har

taushetsplikt om i henhold til lovbestemmelse eller forskrift, eller utnytter en slik opplysning med forsett om å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning», straffes.

Fylkesmannen i Hedmark er i tvil om departementets forslag om straffesanksjonering av faste verger er hensiktsmessig, og mener forslaget bør utredes ytterligere. Bakgrunnen for dette er at vi mener det ikke er klart definert i vergemålsregelverket hvem som er å regne som faste verger. Alminnelige verger kan også ha flere vergeoppdrag. De samme hensyn som tilsier straffesanksjonering av faste verger kan derfor gjøre seg gjeldende også overfor disse alminnelige vergene. I vårt fylke velger flere å være alminnelige verger, selv om de har flere oppdrag. En alminnelig verge kan derfor ha like mange oppdrag som en fast verge, men likevel ikke falle inn under den foreslåtte straffebestemmelsen. Det bør derfor først tydeliggjøres ytterligere hvem som bør falle inn under en bestemmelse om straffesanksjonering for å unngå at en straffesanksjonering slår tilfeldig ut.

Med hilsen

Bernhard A Caspari e.f.
direktør

Hanne Kristin Bratlie
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

